

► 8 Septiembre, 2019

La temporada d'exposicions

El mestre del videoart és el gran nom del nou cartell expositiu, que també ha programat mostres de videojocs, art sonor i excel·lent fotografia

Bill Viola escalfarà la tardor

Maria Palau
 BARCELONA

L'artista Bill Viola (Nova York, 1951) va rebre fa deu anys el Premi Internacional Catalunya, el guardó més important de la Generalitat. Aquí se l'estima, però també aquí fa temps que s'espera una gran exposició seva. I ara la tindrà. Serà aquesta tardor a la Pedrera. El monument de Gaudí oferirà un recorregut per tota la trajectòria d'aquest mestre del videoart. Però la mostra, amb el títol *Miralls de l'invisible* (del 4 d'octubre al 5 de gener), no residirà només a l'icònic edifici modernista del passeig de Gràcia, sinó que s'estendrà a altres institucions culturals tant de la capital (Palau de la Música i Liceu) com d'arreu del país (centre d'art Bòlit de Girona, Museu Episcopal de Vic i Museu de Montserrat). Catalunya sencera quedarà envaïda de les cèlebres videocreacions d'aquest geni, que malauradament en els darrers anys es troba en un estat de salut delicat.

Bill Viola és la proposta

més potent de la nova temporada d'exposicions. De teca artística, però, n'hi haurà molta més. La pantalla serà la protagonista d'una altra mostra, però de registre molt diferent, al CCCB. *Videojocs* (del 18 de desembre al 3 de maig) és un caramel per a un públic de diverses generacions, ja que anirà fins als orígens d'aquest fenomen cultural, als anys setanta, i en resseguirà l'evolució fins avui.

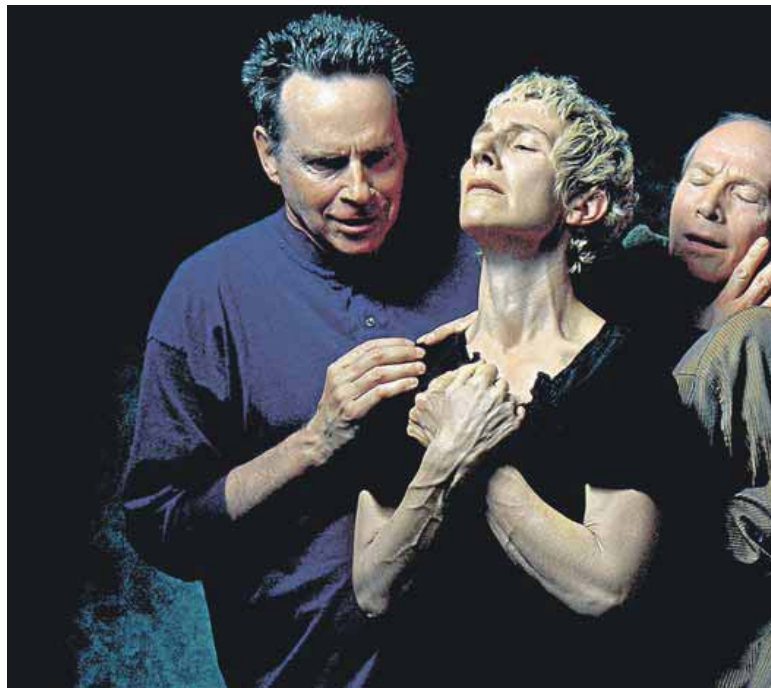
El Picasso poeta

A Bill Viola és difícil fer-li ombra. En aquest cicle expositiu, potser Picasso és l'únic que en serà capaç. El seu museu del carrer Montcada proposa dues exposicions simultànies (del 8 de novembre al 15 de març) que no reincidiran en els discursos coneguts, sinó que abordaran una de les seves facetes menys explorades: la de poeta i amic dels poetes. En una de les mostres, Picasso es retrobarà amb l'escriptor surrealista Paul Eluard, amb qui va compartir una amistat molt especial – una admi-

ració mútua: "A partir de Picasso, els murs cauen", el va lloar el que va ser el primer marit de Gala. En l'altra mostra a can Picasso s'imposaran les lletres pròpiament picassianes, íntimament lligades a la seva obra plàstica.

Les exposicions seran visuals o no seran. Però en aquesta tardor artística el so no quedarà relegat. A la Fundació Miró, hi tindrà un paper principal a *Art sonor?* (del 24 d'octubre al 23 de febrer), en la qual es vol fer evident l'empremta de l'element sonor en les arts plàstiques del segle XX. Kupka, Delaunay, Kandinski, Klee... De firmes, no en faltaran.

Al Macba, la sonorització de l'objecte artístic també hi tindrà coses a dir. Les hauria dit en persona l'artista grec Panagiotis Vassilakis, més conegut com a Takis, però ha mort aquest agost. Nascut el 1925, va fer del so, però també de la llum i de l'energia electromagnètica, estímuls per experimentar amb ell llenguatge artístic. La seva imprevista primera exposició pòstuma

al Macba tindrà lloc del 22 de novembre al 19 d'abril. Al museu de la plaça dels Àngels hi haurà una novetat expositiva més aviat, a partir del 18 d'octubre i fins al 8 de març, dedicada a Charlotte Posenenske (1930-1985), artista jueva alemanya que als anys cinquanta i seixanta va desafiar els interessos especuladors del mercat de l'art amb unes obres manipulables al gust de l'espectador, el comissari o el propietari que venia pel preu que li havien costat els materials.

Com ja és habitual, la creació artística catalana tindrà una presència més

aviat mins a als grans museus del país. Excepte al MNAC, on darrerament tenen ben clara la seva missió. I els seus deures. A Aurèlia Muñoz (1926-2011), el país tenia l'obligació de fer-li un reconeixement explícit pel seu immens treball en el camp de l'art tèxtil. La seva família ha ajudat a desencaixar-lo amb una donació important del seu llegat al museu de capçalera de l'art català. La mostra que farà lluir aquest conjunt, del 24 d'octubre a l'abril.

Al MNAC continuen confiant als artistes actuals relectures de les seves col·leccions. Oriol Vila-

puig serà el pròxim a fer-hi una intervenció, *Formes d'oli i aigua* (del 28 de novembre al 26 d'abril), concretament a les sales del romànic.

La Fundació Vila Casas no gira mai l'esquena als artistes catalans. La primera cita als seus Espais Volart és triple (del 26 de setembre al 5 de desembre). Una, amb l'escultor Aristides Maillol. Farà dialogar les seves terracotes amb les imatges d'aquestes captades pel fotògraf Frank Horvat. Una altra, amb Lídia Masllorrens. I una tercera, amb la col·lecció privada valenciana Ars Citerior. A Can Framis, el

► 8 Septiembre, 2019

Galeria d'imatges de les exposicions de Bill Viola, Aurèlia Muñoz, 'Tocar el color', 'La renovació del pastel', 'Videojocs', 'Art sonor?', 'Éluard i Picasso' i de Daniela Ortiz ■ ARXIU

una felix coincidència. Tant el Museu del Disseny com el centre d'art de la Fabra i Coats donaran claus per avançar cap a un disseny socialment i ecològicament responsable. Al museu de la plaça de les Glòries, amb una mostra (del 31 d'octubre al 2 de febrer) del llegat d'un pioner d'aquest enfocament, el vienès Victor Papanek (1923-1998). Al centre que inicia etapa amb Joana Hurtado a la direcció, el col·lectiu Makea tu Vida proposa *Rehogar +. Dispositiu en obert* (del 19 de setembre al 27 d'octubre), sota aquest paradigma d'un disseny ètic i sensible amb l'entorn.

Història d'un frau

El 2016 es van subhastar a Madrid els fragments d'un retaule del pintor renaixentista Pere Mates que el Museu d'Art de Girona llua a les seves sales pràcticament idèntics. El misteri estava servit. Quin dels dos jocs de taules era l'autèntic? El museu dirigit per Carme Clusellas va iniciar una investigació que va concloure que el conjunt bo era el que es posava a la venda a la capital espanyola. La Generalitat el va adquirir. La recerca per arribar al fons d'aquest cas tan inaudit de falsificació va continuar per organitzar una exposició que es veurà aquesta tardor: *Falsos veraders, l'art de l'engany* (del 24 d'octubre al 29 d'abril). Imperdible.

Al Museu d'Art de Girona, s'hi haurà d'anar i s'hi haurà de tornar aquesta temporada. El 14 de desembre, s'hi inaugurarà l'exposició central de l'Any Modest Urgell, *Més enllà de l'horitzó*. Més enllà dels grans museus de Barcelona, hi ha molta vida artística. ■

7 d'octubre s'inaugurarà la renovació de la col·lecció permanent (íntegrament de pintura catalana).

El Tàpies teatral

A Tàpies, la seva fundació l'abordarà també des d'una perspectiva poc tractada: la teatral. El centre d'art del carrer Aragó recuperarà el material supervivent de les cinc escenografies que va gestar entre el 1961 i el 1989, així com el d'un projecte fallit d'òpera per al Liceu del 1992. Programat del 24 d'octubre al 19 d'abril. Durant aquestes mateixes dates, la Fundació Tàpies donarà cabuda a un treball

de la investigadora de la fotografia israeliana Ariella Azoulay, amb veu pròpia, i discordant, en els relats històrics hegemònics, entre els quals hi ha el del colonialisme.

De militància anticolonialista, també en fa Daniela Ortiz, que a partir del 9 de novembre (i fins al 2 de febrer) instal·larà a La Virreina Centre de la Imatge *Aquesta terra mai serà fèrtil per haver parit colons*. Al·l'espai de la Rambla, durant aquestes mateixes dates, recordaran en una mostra la Sala Aixelà, emblemàtica en la difusió de la fotografia als anys seixanta i setanta. I

encara una tercera exposició defensarà l'obra de la fotògrafa grega Voula Papaïannou (1898-1990).

Els amants de la fotografia tindran l'agenda ben plena aquest darrer trimestre de l'any. Al temple barceloní d'aquest mitjà, la Fundació Foto Colecciana, hi entrarà la Movida madrilenya retratada per quatre fotògrafs: Alberto García-Alix, Ouka Leele, Pablo Pérez-Mínguez i Miguel Trillo. *La movida. Crònica d'una agitació 1978-1988* (del 18 d'octubre al 16 de febrer) s'ha vist prèviament aquest estiu al festival Les Rencontres d'Arles.

Cita imprescindible amb la fotografia també a CaixaForum: *Càmera i ciutat. Escenes de la modernitat* (del 31 d'octubre al 8 de març), la primera mostra que ha engendrat la fundació de l'entitat financera aliada amb el centre Pompidou de París, que aportarà una selecció dels seus fons de fotografia urbana de tot el segle XX.

A CaixaForum tenen pressa per obrir la temporada. *Òpera. Passió, poder i política*, un viatge pels 400 anys d'història d'aquest gènere, ja estarà en cartell el dia 19 de setembre. La mostra, pen-

sada pel Victoria and Albert Museum de Londres, es podrà visitar fins al 26 de gener.

Per contra, la Fundació Mapfre, que ens té massa ben acostumats a veure a la seva seu, la Casa Garriga Nogués, lluminoses mostres fotogràfiques, en aquesta arrencada de temporada s'ha passat al pastel. Farà una mirada a aquesta tècnica pictòrica d'aire difuminat a *Tocar el color. La renovació del pastel* (del 3 d'octubre al 5 de gener), amb un centenar d'obres de primeres espases: Degas, Picasso, Miró...

En el camp del disseny,